

Arbeidstilsynet

Postboks 4720 Sluppen
7468
Trondheim

Hovedkontor

Gaustadalléen 21
NO-0349 Oslo
Telefon: 02348
Fax 22 18 52 00
Bankgiro: 5010 05 91828
SWIFT: DNBANOKK
Foretaksnr.: 855869942
www.niva.no
post@niva.no

Deres referanse

Vår referanse

Dato

Journalnummer 1177/17
Prosjektnummer

13.09.2017

NIVAs høringskommentarer til: Forslag til endring i forskrift om sikkerhet og helse ved arbeid under vann eller økt omgivende trykk - dykking

Vi viser til deres Høringsbrev 2017 – forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene, datert 29 mai 2017. Vi uttaler oss til endringsforslagene som omhandler forslag til endringer i «dykkeforskriften», 2.8 Kapittel 26.

Innledning

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) er Norges viktigste miljøforskningsinstitutt for vannfaglige spørsmål, og vi arbeider innenfor et bredt spekter av miljø, klima og ressursproblemer. Vi kombinerer forskning, overvåking, utredning, problemløsning og rådgivning, og arbeider på tvers av fagområder. NIVA ble opprettet i 1958, og er i dag en stiftelse med et styre oppnevnt av Klima- og miljødepartementet, Norges forskningsråd og NIVAs ansatte. Vi har i overkant av 200 ansatte, og 2/3 av disse har vannfaglig bakgrunn. Mer enn halvparten av våre medarbeidere er ansatt i forskerstillinger.

NIVA har et ledelsessystem for kvalitet og miljø som er sertifisert iht. ISO 9001 og ISO 14001. Ledelsessystemet inkluderer også instituttets rutiner knyttet til HMS og internkontroll, deriblant NIVAs forskrift og prosedyrer for dykking (dokument-ID 17196). Her defineres roller og ansvar ved dykking, krav til personell og utstyr, rutiner for planlegging av dykkeoperasjoner, krav til gjennomføring av sikker-jobb-analyse, logging av aktivitet, osv. Instituttet har en tydelig HMS-policy der sikkerhet for personell prioriteres høyere enn forretningsdrift. NIVAs høyt kvalifiserte dykkegruppe, bestående av 10 forskere med ulik spisskompetanse, har siden begynnelsen på 1970-årene hatt en omfattende dykkeaktivitet – uten ulykker.

For at Norge skal kunne opprettholde et høyt vitenskapelig nivå og en god forvaltning med fokus på hav, kyst og polarområder, er det nødvendig å benytte vitenskapelig dykking til marinøkologiske og marinærkeologiske undersøkelser. Det må da sørges for at rekruttering og arbeidsforhold/regelverk gjør det mulig å dykke i vitenskapelig sammenheng også i fremtiden. Vår mening er at de foreslåtte endringer dessverre til dels går i motsatt retning i det henseende.

Innledningsvis er det også viktig å påpeke at vitenskapelig dykking i Norge i dag foregår i en organisert og sikker form og at vi derfor ikke kan kjenne oss igjen i den ulykkesstatistikk for innaskjærs dykking

som arbeidstilsynet (Atil) refererer til som viktig årsak til revideringene av forskriften (s. 16 i høringsbrev). Ved ett av dialogmøtene mellom det vitenskapelige dykkemiljøet og Atil ble det spurt om den gjeldende forskrift var blitt fulgt ifm. de tragiske dødsfallene i de senere år. Svaret fra Atil var nei, det hadde den ikke. Svaret indikerer at det nødvendigvis ikke er forskriften det er feil ved, men heller etterfølgelsen av den.

Det vitenskapelige dykkermiljøet har i snart 25 år, gjennom tidligere høringsprosesser om norske dykkereforskrifter, understreket behovet for tilpassede krav til utdanning, sertifisering og prosedyrer for vitenskapelig dykking. Dette er fortsatt like viktig for oss og vi ser derfor med bekymring på det nye forslaget fra Atil, som ved å underlegge oss kravene til sertifikat A, vil plassere vår virksomhet i samme kategori som konvensjonell arbeidsdykking. Vi mener tvert imot at det er viktig å skille konvensjonell arbeidsdykking fra vitenskapelig dykking i sertifikatklassene. En sertifikatklasse som ikke er gyldig for tradisjonell arbeidsdykking vil dessuten hindre den konkurransevridding som denne bransjen gjentatte ganger har påpekt som et uheldig resultat av innføringen av S-sertifikatet. Det vitenskapelige dykkemiljøet ønsker ikke, og skal heller ikke, jobbe innenfor konvensjonell arbeidsdykking.

I sitt høringsbrev skriver Atil selv at «Dykking foregår i flere næringer og bransjer, som innehar et vidt spekter av ulike risikoforhold. Likevel har Arbeidstilsynet kommet til at det vil være mest hensiktsmessig å ha like regler for alle som arbeider med dykking». Det gis ingen videre begrunnelse om hvorfor og for hvem dette er mest hensiktsmessig. Vi mener formål, metodikk og økonomisk drivkraft er forskjellig for de ulike gruppene som Atil foreslår inn under samme forskrift og sertifikat.

Videre følger nærmere kommentarer til enkelte endringsforslag:

2.8.1 § 26-3 Beredskap - forslag til innføring av krav om regelmessige beredskapsøvelser

Det er et godt forslag å konkretisere krav om beredskapsøvelser. Dette vil skjerpe det enkelte medlem i dykkegruppa og det vil teste og utfordre virksomhetenes etablerte nødprosedyrer. Vi mener at én årlig øvelse vil være tilstrekkelig til å opprettholde en god beredskap.

2.8.2 § 26-6 Krav om utstyr for forsvarlig dykking - forslag om å skjerpe kravene til dykkerutstyr

Atil ønsker å innføre et krav om bruk av overflateforsynt pusteutstyr ved arbeidsdykking, med noen unntak. Argumentasjonen for dette er økt sikkerhet.

NIVA ønsker ikke et pålegg om type utstyr, men at utstyrvalget for det enkelte oppdrag skal være basert på kompetanse, sikkerhet og hensiktsmessighet. Ulykkesstatistikken for vitenskapelig dykking er for øvrig tydelig på at SCUBA er sikkert nok for den type dykking vi bedriver.

Overflateforsynt utstyr er tyngre, tar større plass og er mindre smidig under vann enn SCUBA. I tillegg er det mer kostbart enn SCUBA. Så vidt vi vet, er det kun én leverandør av enkle systemer med høytrykksslanger i dag (Interspiro).

I høringsbrevet gis det uttrykk for at et krav om overflateforsynt utstyr vil kunne gi økt konkurranse og lavere priser. Vi mener slik argumentasjon er spekulativ og ikke hører hjemme i et høringsbrev.

Et viktig argument for å beholde SCUBA er at det internasjonale vitenskapelige miljø nesten utelukkende bruker SCUBA i sin vitenskapelige dykking. De fleste norske forskningsprosjekter omfatter internasjonalt samarbeid, med besøk av utenlandske forskere og utveksling av kompetanse og erfaring som viktige momenter. Dette gjelder også forskning som inkluderer vitenskapelig dykking.

2.8.3 § 26-11 Krav om dykkerbevis og helseerklæring - forslag om å tydeliggjøre hva slags arbeid som kan utføres med de ulike dykkerbevisene

Arbeidstilsynet vurderer det som uforsvarlig at arbeidstakere utfører vitenskapelig dykking med dagens sertifikat S, som baserer seg på fritidsdykkeropplæring, da slike arbeidsoppgaver ifølge Atil omfatter risikoforhold som normalt krever utdanning, opplæring og kompetanse tilsvarende klasse B.

Vi vil minne om at ved innføringen av sertifikat S var kravene for å kunne erverve dette sertifikatet enten CMAS*** eller PADI-divemaster utdanning, kjennskap til Dykkeforskriften samt godkjent legeattest for arbeidsdykkere. Altså langt mer enn en enkel fritidsdykkeropplæring.

NIVA er uenig i at vårt arbeid skal kreve utdanning tilsvarende klasse B. Vi mener at det bør utarbeides muligheter for å erverve seg et eget sertifikat for lett dykking, som vitenskapelig dykking, som tar utgangspunkt i SCUBA-opplæring. Kravene til dette vil da kunne tilpasses behovene våre og vi vil unngå et sertifikat som kan bli konkurrerende med de vanlige arbeidsdykker-sertifikatene. Vi mener det beste vil være å skille sertifiseringskravene for vitenskapelig dykking og tradisjonell dykking; f.eks ved et A-sertifikat for vitenskapelig dykking og et B-sertifikat for all tradisjonell arbeidsdykking. Hvis Atil bestemmer seg for at sertifikat S ikke lenger skal være gyldig så foreslår vi derfor følgende:

- Klasse A: Vitenskapelig dykking (tilsvarende IDSA ¹level 1, og minimum tilsvarende kravene til AESD²)
- Klasse B: Yrkesdykking
- Klasse R: Redningsdykking

Utdanningsløp til vitenskapelig dykking må legges opp slik at den sikrer videre rekruttering av forskere som kan utføre vitenskapelig dykking, og den bør også samsvare med europeisk nivå for vitenskapelig dykking. Norske vitenskapelige dykkere (NSD) har på bakgrunn av dette foreslått et Utdanningsløp til Vitenskapelig Dykking (levert Arbeidstilsynet 060317). Det må være mulig å få inngang til slike sertifikater basert på sportdykking (e.g. CMAS***, PADI-divemaster), med evt. påbyggingskurs, siden dette i større grad vil sikre rekruttering til vitenskapelig dykking.

Norsk Yrkesdykkerskole (NYD) utdanner flest arbeidsdykkere i Norge og kjører også flere spesialkurs. Blant annet så har Norsk Maritimt Museum (NMM) har tidligere brukt NYD til å kjøre emnekurs for i SCUBA arbeids-dykking med suge/spyleutstyr da det ble pålagt av Atil. NYD er i dialog med IDSA om å forankre et opplegg for utdanning av vitenskapelige dykkere i IDSAs utdanningsstandard. Rammene for dette er diskutert på styremøte i IDSA 29-31 august. Opplegget skal kunne sidestilles med standarden for ESD/AESD.

2.8.10 § 26-25 Forsvarlig bemanning - forslag om å øke minimumskravene til forsvarlig bemanning

---

¹ International Diving Schools Association

² Advanced European Scientific Diver

Arbeidstilsynet mener at forslaget om krav til økt bemanning vil kunne føre til at konkurransevilkårene for innaskjærs dykking blir lik for alle og reduserer sannsynligheten for konkurransevridding.

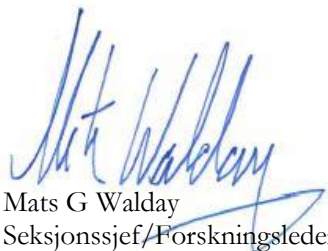
NIVA mener den beste måten å unngå konkurransevridding på er å kreve ulik sertifisering for vitenskapelig dykking (lett dykking) og tradisjonell arbeidsdykking, se ovenfor.

I følge Atil viser funn i tilsyn at de fleste dykkevirksomheter planlegger og gjennomfører dykkeoperasjoner med minimumsbemanningen på tre personer. Det gjenspeiles i liten grad av risikovurderingen at det er gjort vurderinger med hensyn til at bemanningen skal stå i forhold til de arbeidsoppgaver som skal utføres og de farer dykkerne kan utsettes for ved den enkelte dykkeoperasjon.

Vi mener disse funnene må gjelde for den mer tradisjonelle arbeidsdykkingen. Vi er ikke kjent med at Atil har hatt tilsyn ifm. vitenskapelige dykkeoppdrag. NIVA planlegger bemanning ut fra det enkelte oppdrags behov. Vi er minimum tre personer i et team, men ofte både fire og fem hvis sikkerhet, kapasitet og kompetanse krever det.

Med vennlig hilsen

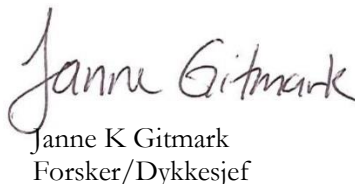
NORSK INSTITUTT FOR VANNFORSKNING

Mats G Walday
Seksjonssjef/Forskningsleder

Telefon: 97151705

E-post: mats.walday@niva.no

Janne K Gitmark
Forsker/Dyksesjef

Telefon: 48263086

E-post: janne.kim.gitmark@niva.no

Christopher Harman
Forskningsdirektør

Telefon: 98227745

E-post: christopher.harman@niva.no